

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО

«28» *серпня* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНА ЖУРНАЛІСТИКА

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)

освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»
(шифр і назва)

спеціалізація:
(шифр і назва)

вид дисципліни: за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

кандидат філол. н., доцент, доцент кафедри журналістики філологічного факультету
Наталя НЕЧАЄВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «27» серпня 2024 року № 21

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Ірина ПЕРЕСИПКІНА
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформація, міжнародні комунікації»
(назва освітньої програми)

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація, міжнародні комунікації»

(підпис)

Дмитро МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносини та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Олена МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
«07» січня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНА ЖУРНАЛІСТИКА

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація:

вид дисципліни: за вибором

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«07» січня 2025 року, протокол №10

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

кандидат філол. н., доцент, доцент кафедри журналістики філологічного факультету Наталя НЕЧАЄВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від «06» січня 2025 року № 10

Завідувач кафедри Наталія ВІННИКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» (бакалаврського рівня)

 Валерій РІЗНИКОВ
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «06» січня 2025 року №7

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Ганна ПАНАСЕНКО
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародна журналістика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації», підготовки бакалавра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародна журналістика» є забезпечити здобувачів знанням про актуальні аспекти формування міжнародних інформаційних потоків, розуміння ролі журналістики в глобалізованому світі, набуття навичок критичного сприйняття медіаповідомлень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування наступних *загальних* компетентностей:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК15. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

- формування наступних *фахових* компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному;

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місця в них України;

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені;

СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини;

СК14. Розуміння основ та особливостей захисту національного інформаційного простору та забезпечення інформаційної безпеки держави.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
7-й	-й
Лекції	
24 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
12/12 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані програмні результати навчання.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН11. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН14. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН21. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Журналістика як соціальний інститут

Тема 1. Журналістика в системі масових комунікацій.

Поняття медіа. Різновиди медіа. Традиційні та новітні медіа. Платформи спільного доступу. Вплив цифрових технологій на створення та розповсюдження інформації. Поняття журналістики. Функції журналістики як надавача оперативної інформації. Роль журналіста в отриманні достовірної інформації в епоху соціальних мереж.

Тема 2. Суспільство й журналістика.

Вплив журналістика на формування суспільної думки. Інформація як важливий соціальний продукт. Глобалізація інформаційного простору. Формування національного інформаційного порядку денного в умовах цифрового суспільства. Незалежність медіа як передумова якісного інформування та збереження довіри аудиторії.

Розділ 2. Формування міжнародного інформаційного простору

Тема 3. Система міжнародного медіамовлення.

Глобальні медіагравці. Інформаційні агенства як джерела оперативних новинних повідомлень. «Велика трійка»: Reuters, Assosiated Press, Agence France Press як світові постачальники новин. Періодичні видання. Інтернет-видання. Телебачення в системі формування інформаційних потоків. Think-tank як джерела інформаційної аналітики.

Тема 4. Проблематика міжнародних медіа.

Фактори впливу на формування інформаційного порядку денного на глобальному, регіональному, локальному рівнях. Цивілізаційне протистояння як об'єкт медіавідображення. Екологічний порядок денний у міжнародних ЗМІ. Міграційна криза у відображенні журналістів країн США, Європи. Проблематика меншин на шпальтах міжнародної ліберальної преси. Міжнародні організації у дзеркалі світової преси: проблеми кризи та пошуків нових форм політичної та культурної взаємодії. Розслідувальна журналістика: Bellingcat, International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ), The Baltic Center for Investigative Journalism Re:Baltica та інші.

Розділ 3. Медіаграмотність в часи інформаційного протистояння

Тема 5. Медіаграмотність як наука про критичне сприйняття інформації.

Поняття медіаграмотності. Критичне мислення: про логіку чи про здоровий глузд? Маніпуляція, фейк та дезінформація: в чому різниця та чи можна захиститися. Дипфейк як породження цифрових технологій. ШІ в роботі медійника: етичні та професійні проблеми використання. Псевдоаналітика. Що таке наратив та як розпізнати просування замовних

матеріалів? Інформаційна війна та гібридне протистояння. Проблема цензури в інформаційному суспільстві.

Тема 6. Принципи та проблеми медіаспоживання.

Поняття раціонального медіаспоживання. Емоції проти розуму: як ми споживаємо новини. Поняття інформаційної гігієни. Якісне медіаспоживання проти інформаційної всеїдності. Соціальні мережі як джерела інформації: швидкість проти достовірності. Офіційні сайти як канали отримання перевірених новин. Інформаційний шум. Інформаційна бульбашка. Фактчекінг.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
Тема 1. Журналістика в системі масових комунікацій.	18	2	2	2	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Суспільство й журналістика.	22	2	2	2	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Система міжнародного медіамовлення	20	6	2	2	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Проблематика міжнародних медіа	22	6	2	2	-	16	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Медіаграмотність як наука про критичне сприйняття інформації.	20	4	2	2	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Принципи та проблеми медіаспоживання.	18	4	2	2	-	12	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	24	12	12	-	72	-	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль журналістики як медіатора суспільних процесів.	2/2
2	Геополітика і журналістика.	2/2
3	Формування національного порядку денного в міжнародних медіа.	2/2
4	Аналіз провідних світових медіа: культурний, релігійний, гендерний, економічний, соціальний та інші контексти.	2/2
5	Образ України в міжнародному медіаконтексті: позитивний і негативний досвід.	2/2
6	Інформаційна гігієна.	2/2
	Усього годин	12/12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Роль журналістики як медіатора суспільних процесів. <i>Завдання:</i> Підготувати аналітичну доповідь про те, як висвітлюється в медіа життя певного суспільства або глобально, виокремити ключові теми, проблеми, яким вони приділяють увагу, висловити припущення про смисли, які вони формують. Презентація – до 10 слайдів. <i>Джерела:</i> основні: 1, 3, 12, додаткові: 4, 5, 10, 15, 17	10

2	<p>Геополітика і журналістика.</p> <p><i>Завдання:</i> Дати оцінку впливу геополітичних процесів на формування порядку денного в глобальних та регіональних медіа (на вибір). Зробити порівняльний аналіз висвітлення конкретного питання з різних політичних точок зору. Висновки оформити у вигляді доповіді-презентації до 10 слайдів.</p> <p><i>Джерела:</i> основні: 1,3, додаткові: 5, 12, 19, 21</p>	12
3	<p>Формування національного порядку денного в міжнародних медіа.</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізувати висвітлення національних інтересів в міжнародному медіаконтексті. Чия національний порядок денний найбільш помітна в міжнародних ЗМІ? З чим це пов'язано? Як просувається український порядок денний в міжнародному медіапросторі? Які теми ви запропонували б як важливі для цілісного розуміння місця і ролі України в міжнародному житті для закордонної аудиторії? Аналітичну доповідь оформити у вигляді презентації до 10 слайдів.</p> <p><i>Джерела:</i> основні: 5, 8, додаткові: 1, 9, 12</p>	12
4	<p>Аналіз провідних світових медіа: культурний, релігійний, гендерний, економічний, соціальний та інші контексти.</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізувати світове медіа на предмет висвітлення одної теми (на вибір з указаних у темі). Які проблеми висвітлюють журналісти за обраною темою? Які причини і наслідки описуваних проблем озвучують? Чи пропонують готові рішення? Аналітичну доповідь оформити в презентації до 10 слайдів.</p> <p><i>Джерела:</i> основні: 3, 4, 5, додаткові: 5, 6, 12, 17, 18, 19, 20</p>	16
5	<p>Образ України в міжнародному медіаконтексті: позитивний і негативний досвід.</p> <p><i>Завдання:</i> На прикладі світового медіа (на вибір) проаналізувати, якою зображена Україна. Які провідні теми, проблеми висвітлюють журналісти? На які джерела спираються в репрезентації нашої країни? Як оцінюють місце і роль України в геополітичному форматі? Висловити думку щодо позитивної чи негативної конотації аналізованих матеріалів. Запропонувати варіанти поліпшення іміджу держави в медіа. Доповідь викласти у форматі презентації до 10 слайдів.</p> <p><i>Джерела:</i> основні: 7, 8, додаткові: 1, 4, 8, 14, 23</p>	10
6	<p>Інформаційна гігієна.</p> <p><i>Завдання:</i> Проаналізувати, якими каналами інформації ви споживаєте новини. Які з них традиційні ЗМІ, які – соціальні мережі чи месенджери? Як часто ви споживаєте інформацію? Які теми вас цікавлять при пошуку інформації? Чи пов'язана вона з вашими професійними інтересами? Наскільки експертними є ваші джерела? Чи перевіряєте ви спожиту інформацію? Як ви гадаєте, ви можете розпізнати фейк чи дезінформацію? Аргументуйте. Доповідь представити у вигляді презентації до 10 слайдів.</p> <p><i>Джерела:</i> основні: 7, 12, додаткові: 1, 4, 16, 19, 25, 29, 30, 31</p>	12
Усього годин		72

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання програмою не передбачено.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП представлена у табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Міжнародна журналістика»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики / форми оцінювання
РН04	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН05	Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання творчих завдань, ситуаційних завдань, залікова робота
РН11	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	Лекція, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання ситуаційних завдань, творчих завдань, залікова робота
РН14	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання творчих завдань, ситуаційних завдань, залікова робота
РН21	Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	Лекція, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, презентація результатів досліджень	Оцінювання виконання ситуаційних завдань, творчих завдань, залікова робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь у майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності для здобувачів освіти:

1. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

4. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

8. Методи контролю

Засвоєння тем (поточний контроль) здійснюється на семінарських/практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

– контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та семінарських/практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);

– контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проєктних завдань у ході індивідуально / командної роботи студентів;

– контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);

– контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;

– контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

– оцінювання вмінь та навичок збирати та оброблювати дані.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На семінарському/практичному занятті здобувач може отримати від 1 до 10 балів. Максимальна сума балів за поточним контролем складає 60 балів.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється після їх завершення на основі проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Залікове тестове завдання складається з 20 питань, кожному з яких присвоєна певна кількість балів відповідно до кількості правильних варіантів відповідей. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за залік, – 40 балів.

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Оцінювання виступів з доповідями на практичних/семинарських заняттях	Зміст доповіді відповідає темі і розкриває її повною мірою, доповідь супроводжується графічною презентацією, відповіді на запитання є вичерпними, логічними і обґрунтованими.	10
	Зміст доповіді відповідає темі, але розкриває її не повністю або частково, доповідь супроводжується непоказною, відповіді на запитання є не повною мірою вичерпними, логічними і обґрунтованими.	8
	Зміст доповіді не відповідає темі і не розкриває її сутності, відповіді на запитання є хаотичними, неточними або необґрунтованими.	5
Оцінювання участі у дискусіях при	Здобувач вищої освіти бере активну участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, відповідають темі доповіді, є зрозумілими і суттєвими.	2-3

обговоренні доповідей на практичних/семінарських заняттях	Здобувач вищої освіти бере участь у дискусії при обговоренні доповіді; запитання, які він ставить доповідачу, частково відповідають темі доповіді, подекуди є зрозумілими або суттєвими	0-2
Підсумковий контроль (тестування)	Здобувач правильно відповів на всі тестові питання.	40
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 75 % тестових питань.	30–39
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 50 % тестових питань.	20–29
	Здобувач правильно відповів на не менш ніж 25 % тестових питань.	10–19
	Здобувач правильно відповів на менш ніж 25 % тестових питань.	1–9
	Здобувач не відповів на жодне з тестових питань.	0

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	10	10	10	10	10	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Максимальна кількість набраних балів з дисципліни складає 100 балів.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	

10. Рекомендована література

Основна література

1. Гриценко О. М., Шкляр В. І. Основи теорії міжнародної журналістики. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. 304 с.
2. Іванов В. Журналістська етика: підручник. 3-є вид., випр. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 224 с.
3. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: мас-медії та громадська думка [пер. з англ]. К.: К.І.С., 2007. 256 с.
4. Носова Б. Міжнародна журналістика: сучасна зарубіжна публіцистика: навч. посіб. К: ВПЦ «Київський університет», 2016. 128 с.
5. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика: навч посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
6. Новітня історія журналістики зарубіжних країн: Навчально-методичний посібник для проведення практичних занять (для студентів відділення журналістики) / Уклад. Барчан О.В. Ужгород: Бреза, 2015. 22 с.

7. Романюк О.М. Заручники інформації. Посібник з безпеки для українських журналістів. К.: Такі справи, 2007. 168 с.
8. Гарматій О. Агенційна журналістика: навч. посіб. Львів: Сполом, 2015. 176 с.
9. Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVIII ст.) : навчальний посібник / І. Р. Жиленко. – Суми : СумДУ, 2010. – 285 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/279371469_Istoria_zarubiznoi_zurnalistiki_vid_anti_cnosti_do_II_pol_XVIII_st
10. Жиленко І. Р. Стародавній світ: зародження медійних явищ : навчальний посібник / І. Р. Жиленко. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 159 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/46319/1/Zhylenko.pdf>
11. Срібняк І. Історія журналістики (XVII – XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : ВПЦ НаУКМА, Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 304 с.
12. Zamith R. The International Journalism Handbook. Concepts, Challenges, and Contexts. 1st Ed. UM Amherst Libraries, 2022. URL: <https://books.rodrigozamith.com/the-international-journalism-handbook/files/Rodrigo%20Zamith%20-%20The%20International%20Journalism%20Handbook.pdf>

Допоміжна література

1. Березенко В., Царенко Д. Майстерня брехні. Механізми кремлівської дезінформації. Київ: Yakaboo Publishing, 2024. 368 с.
2. Вебб Е. Велика дев'ятка. Як ІТ-гіганти та їхні розумні машини можуть змінити людство. Харків: Vivat. 2020. 352 с.
3. Засоби масової інформації у Сполученому Королівстві. К.: Британська Рада в Україні, 1999. 52 с.
4. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька ; ред.-упор. : О. І. Харитоненко, Ю. С. Полтавець. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.
5. Гриценко О. Мас-медіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності : монографія. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2002. 204 с.
6. Дрешпак В. М. Жанрологія журналістських творів : навчальний посібник / Дрешпак В. М. Дніпро : УМСФ, 2021. 186 с.
7. Історія засобів масової інформації. Від кременя до кремнію / Під. ред. Дж. Джованніні. Турин: Gutenberg 2000, 1984. 208 с.
8. Йоганнес Л. Інvestigативний пошук / Видання 3-є, перероблене / За загал. ред. В. Ф. Іванова, Пер. з нім. А. Баканов, В. Климченко. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2017. 266 с. URL: <http://www.aup.com.ua/yogannes-lyudvig-investigativniy-po/>
9. Земляна І. Журналістика і (не)безпека. К., 2016. URL: <https://imi.org.ua/books/>
10. Зражевська Н. Теорія медіа та суспільства : навч. посіб. / Н.І. Зражевська. К. : Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 198 с.
11. Корню Даніель. Етика засобів масової інформації / Даніель Корню, Пер. з франц. С. Гринцевич. К.: КІС, 2004. 130 с.
12. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Джеймс Лалл / Пер. з англ. К.: К.І.С., 2002. 264 с.
13. Лук'янофф Г., Гайдт Дж. Крихкість інтернет-покоління. Як тепличне виховання шкодить сучасній молоді. Київ: Наш формат, 2022. 400 с.
14. Макінтайр Л. Постправа. Київ: ArtHuss. 2021. 208 с.
15. Макнамі Р. Зафейсбучені: як соціальна мережа штовхає світ до катастрофи. Київ: #книголав, 2021. 376 с.

16. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф.Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
17. Навички візуальної комунікації: повний посібник за 2023 рік. World Scholars Hub. URL: <https://worldscholarshub.com/uk/visual-communication-skills/>.
18. Потятиник, Б. В. Медіа: ключі до розуміння / Б. В. Потятиник. Львів : ПАІС, 2004. 312 с.
19. Почепцов Г. Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
20. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник [Г. М. Бевз, І. В. Петренко, А. І. Гусєв, В. І. Давидов, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, О. Г. Цукур] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. 144 с.
21. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи. 2019. 376 с.
22. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття. Київ: Book Chef. 2021. 416 с.
23. Чалдині Р. Психологія впливу. Київ: КСД, 2022. 608.
24. Шваб К. Четверта промислова революція. Формуючи четверту промислову революцію. Київ: Клуб Сімейного Дозвілля. 2019. 416 с.
25. Chomsky N. Media Control. The Spectacular Achievements of Propaganda / N. Chomsky. NY. : Seven Stories Press, 2002. 103 p.
26. Duncan D. The Possibility of Freedom in a Post-Modern Media Culture/ D. Duncan. URL: www.ou.edu/oslep/seminars/08-09/DuncanSyllabus.pdf
27. Herman E. S., Chomsky N. Manufacturing Consent. The Political Economy of the Mass Media. London: The Bodley Head, 2008. 582 p.
28. Post-Truth, Fake News Viral Modernity & Higher Education / Michael A. Peters, Sharon Rider, Mats Hyvönen, Tina Besley. Singapore: Springer, 2018. 232 p.
29. Propaganda and the Public Mind: Conversations with Noam Chomsky (with David Barsamian). Cambridge, MA: South End Press, 2001.
30. Silverblatt, Art. Media literacy: keys to interpreting media messages / Art Silverblatt, Andrew Smith, Don Miller, Julie Smith, and Nikole Brown. Fourth edition. 2014. Media%20Literacy_%20Keys%20to%20Interpreting%20Media%20Messages%20(%20PDFDrive%20).pdf
31. Sorgatz Rex. The Encyclopedia of Misinformation: A Compendium of Imitations, Spoofs, Delusions, Simulations, Counterfeits, Impostors, Illusions, Confabulations, Skullduggery, ... Conspiracies & Miscellaneous Fakery. NY: ABRAMS Image, 2018. 398 p.
32. Soules Marshall. Media, Persuasion and Propaganda. Edinburgh University Press Ltd. 2015. Media,%20Persuasion%20and%20Propaganda%20(%20PDFDrive%20).pdf

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://en.rsf.org/> — організація «Репортери без кордонів»

<http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/home.html> — Інститут навчання журналістики
Рейтерс

<http://wjec.ou.edu/> — Світова організація журналістської освіти

<http://www.aej.org.ua/> — Асоціація європейських журналістів (українська секція)

<http://www.bbc.co.uk/academy/collegeofjournalizm> — Коледж журналістики BBC

<http://www.bbc.co.uk/schoolreport/> — Школа репортера BBC

<http://www.ifj.org> — Міжнародна федерація журналістів

<http://www.pressdisplay.com/pressdisplay/ru/viewer.aspx> — найбільший у світі газетний онлайн-кіоск

<http://www.wan-iffra.org/> — Світова асоціація газетярів та видавців

<http://www.afp.fr> — інформаційне агентство «Агенство Франс Пресс» (Франція)
<http://www.reuters.com> — інформаційне агентство «Рейтер» (Великобританія-Канада)
<http://www.ap.org> — інформаційне агентство «Асошиейтед пресс» (США)
<http://www.anp.nl> — інформаційне агентство Нідерландів АПН
<http://www.ansa.it> — інформаційне агентство Італії АНСА
<http://www.dpa.de> — інформаційне агентство Німеччини ДПА
<http://www.efe.es> — інформаційне агентство Іспанії ЕФЕ
<http://www.irna.ir> — інформаційне агентство Ірану ІРНА
<http://www.itar-tass.ru> — інформаційне агентство Росії ІТАР-ТАСС
<http://www.kiodo.jp> — інформаційне агентство Японії «Кіодо Цусін»
<http://www.mena.eg> — інформаційне агентство Єгипту «Мена»
<http://www.pap.pl> — інформаційне агентство Польщі ПАП
<http://www.ptinews.com> — інформаційне агентство Індії ПТІ
<http://avn.info.ve/> — Венесуельське інформаційне агенство
<https://anfrussian.com/> — інформаційне агенство Фірат
<https://www.plenglish.com> — інформаційне агенство Латинської Америки
<https://www.aljazeera.com>
<https://www.economist.com>
<https://www.washingtonpost.com>
<https://www.nytimes.com>
<https://www.foxnews.com>
<https://edition.cnn.com>
<https://www.ft.com>
<https://www.theguardian.com/europe>
<https://www.thetimes.com>
<https://www.lemonde.fr/en/>
<https://www.lefigaro.fr>
<https://www.leparisien.fr>
<https://www.faz.net/aktuell/>
<https://www.sueddeutsche.de>
<https://www.tagesspiegel.de>
<https://gijn.org/ua/> — Глобальна мережа журналістів-розслідувачів
<https://irrp.org.ua/> — Інститут розвитку регіональної преси
<https://imi.org.ua/> — Інститут масової інформації
<https://cedem.org.ua/> — Центр демократії та верховенства права
<https://cpd.gov.ua> — Центр протидії дезінформації
<http://www.un.org> — Офіційне Інтернет-представництво ООН
<http://www.nato.int> — Офіційне Інтернет-представництво НАТО
<http://hub.coe.int> — Офіційне Інтернет-представництво Ради Європи
<http://www.osce.org> — Офіційне Інтернет-представництво Організації з безпеки і співробітництва в Європі
<http://www.aseansec.org> — Офіційне Інтернет-представництво Асоціації країн Південно-Східної Азії
<http://www.africa-union.org> — Офіційне Інтернет-представництво Африканського Союзу
<http://www.imf> — Офіційне Інтернет-представництво Міжнародного валютного фонду
<https://www.wto.org/> — Офіційне Інтернет-представництво Світової Організації Торгівлі
<http://data.worldbank.org/> — Офіційне Інтернет-представництво Світового Банку
<http://www.pewresearch.org> — PewResearchCenter
<https://europa.eu/eurobarometer/screen/home> — Eurobarometer
<http://www.afrobarometer.org> — Afrobarometer
<http://www.afrobarometer.org> — Asianbarometer

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень із заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі.